

KULTURNA ISKAZNICA: UVOD

Ovaj priručnik sastavljen je kako bi profesorima i drugim nadležnim osobama u obrazovnom sustavu pružio sveobuhvatan uvid u pilot-projekt Kulturna iskaznica, koji Ministarstvo kulture i medija provodi u suradnji s Financijskom agencijom (FINA). Svrha priručnika je generaciju koja u 2026. godini navršava 18 godina informirati o mogućnostima koje im ovaj „kulturni džeparac“ otvara na pragu punoljetnosti.

Vizija i strateški ciljevi

Kulturna iskaznica zamišljena je kao inicijativa usmjerena ka poticanju mladih na prijelazu iz sustava srednjoškolskog obrazovanja u svijet odraslih na aktivno sudjelovanje u kulturi izvan nastavnog okvira.

Osnovne informacije

Korisnici: Pravo na Kulturnu iskaznicu ostvaruju svi mladi koji u 2026. godini navršavaju 18 godina. Okviran broj osamnaestogodišnjaka i potencijalnih korisnika Kulturne iskaznice u Hrvatskoj procijenjen je na 35 000.

Iznos: Svaki korisnik dobiva vrijednosni kupon u iznosu od 100 eura.

Vrijeme korištenja: Početak korištenja Kulturne iskaznice započelo je u svibnju 2026. godine, a odobreni iznos mladi mogu koristiti tijekom godine dana, točnije do svojeg 19. rođendana.

Identitet: Projekt prati vizualni identitet s logotipom *Kooltura @18*, čime je fokus usmjeren na specifičnu dobnu skupinu.

Što se sve može kupiti Kulturnom iskaznicom

Iskaznicom je obuhvaćen širok raspon kulturnih i medijskih djelatnosti, kako bi osamnaestogodišnjaci imali što veću slobodu u izboru sadržaja koji ih zanima. Sredstva je tako moguće potrošiti na sljedeće kulturne i medijske sadržaje:

- Knjige: Svi žanrovi u fizičkim i internetskim knjižarama i antikvarijatima. Predviđena je i kupnja e-knjiga i audioknjiga. Važan inkluzivni aspekt vidljiv je i u pokrivanju troškova poštarine za korisnike koji žive u mjestima bez knjižara.
- Scenske i izvedbene umjetnosti: Ulaznice za kazališne predstave, plesne centre i ostale scenske izvedbe.
- Glazba: Ulaznice za koncerte klasične i džez glazbe.
- Film: Ulaznice za kinodvorane diljem Hrvatske, uključujući neovisna kina i festivale.
- Muzeji: Ulaznice za muzeje, uključujući kupnju kataloga i publikacija vezanih uz izložbe.
- Vizualna umjetnost: Ulaznice za galerije, uključujući kupnju kataloga i publikacija vezanih uz izložbe.
- Kulturna baština: Ulaznice za posjete kulturnim lokalitetima.

- Mediji: Pretplata na tiskane medije i njihova elektronička izdanja.

Napomena: Sredstva na Kulturnoj iskaznici ne mogu se iskoristiti za sudjelovanje na umjetničkim radionicama, kupnju gramofonskih ploča, CD-ova ili DVD-ova, pretplatu na servise za internetski prijenos.

Operativni proces i tehničke upute

Tehničke uvjete provedbe pilot-projekta osigurava Financijska agencija (FINA). Sustav je digitaliziran i integriran s postojećom platformom Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava i portala e-Građani, čime je sustav maksimalno pojednostavljen.

1. Aktivacija: Sustavu se pristupa putem portala e-Građani ili web i mobilne aplikacije. Iskaznica funkcionira kao digitalna kartica s barkodom. Pojedinci koji nemaju pristup internetu moći će preuzeti fizičku inačicu barkoda u najbližoj poslovnici FINA-e.
2. Korištenje: Prilikom kupnje, prodavač skenira barkod, a iznos na iskaznici automatski se umanjuje. Aplikacija omogućuje stalni uvid u preostalo stanje sredstava.
3. Lokacije: Popis svih knjižara, kina, kazališta, muzeja i pružatelja ostalih kulturnih sadržaja bit će dostupan na službenoj mrežnoj stranici Kulturne iskaznice.

Društveni kontekst i važnost za mlade u Hrvatskoj

Važnost ovoga pilot-projekta očituje se i uzevši u obzir najnovije istraživanje o mladima u Hrvatskoj. Naime, prema rezultatima istraživanja Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, 48 % učenika trećih razreda srednjih škola ne čita ništa izvan digitalnog okvira. Istovremeno, poznato je da se mladi informiraju najviše putem društvenih mreža, a vrlo rijetko putem tiskanih medija. Kulturna iskaznica predstavlja priliku za povratak knjizi i kvalitetnom medijskom sadržaju.

Nadalje, u kontekstu uočenih društvenih problema kao što su vršnjačko nasilje i narušeno mentalno zdravlje, kultura se pokazuje kao neophodno iskustvo u odrastanju i sredstvo za razvoj kompetencija i svijesti o društvenoj odgovornosti. Projektom se potiče samostalnost jer mlada osoba dobiva značajna namjenska sredstva kojima u zadanim okvirima upravlja slobodno, bez nadzora roditelja ili profesora.

Međunarodna perspektiva

Hrvatska se ovim projektom pridružuje krugu razvijenih zemalja koje već koriste slične modele: Italiji, Njemačkoj, Francuskoj i Španjolskoj.

Poruka za osamnaestogodišnjake

Uloga Kulturne iskaznice je višestruka. Ujedno omogućuje mladima posjete kulturnim događajima kojima mogu produbiti znanja stečena na nastavi, primjerice posjet izložbi, ali i zabavu u kinu. Svrha je osamnaestogodišnjacima pružiti uvid u kulturu kao dio svakodnevice.

Infografika nastala na temelju sadržaja ovoga dokumenta, generirana alatom umjetne inteligencije *NotebookLM*:

Kulturna iskaznica: Tvojih 100 € za kulturu!

Osnove i aktivacija iskaznice

Tko, koliko i kada?
Svi koji u 2026. navršavaju 18 godina dobivaju 100 € iskoristivih do 19. rođendana.

Jednostavna digitalna aktivacija
Pristup putem sustava e-Građani ili mobilne aplikacije uz digitalni barkod za plaćanje.

Što obuhvaća "kulturni džeparac"?
Širok izbor kulturnih sadržaja

Knjige (uključujući poštarinu), ulaznice za kina, kazališta, muzeje, galerije te pretplate na medije.

Što nije uključeno?
Sredstva se ne mogu trošiti na streaming servise, radionice, CD-ove ili DVD-ove.

Poticanje samostalnosti i navika
Projekt nudi alternativu digitalnim mrežama i potiče povratak knjizi i umjetnosti uživo.

NotebookLM